NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 29. januaria 1853. *List 9.*

Umirajoči labúd.

(Po nemškem.)

Na ribnjaku po valovih
Siv labud veslá kalnó,
V vodnih ujčka se bregovih,
Césto si brazdá mokró.

Sončno že bliší žarenje,
Ko za božjo milost gre,
In on čuti omedlenje,
Čut' — ločít' da mora se.

Solza mu oko zaliva,
Njega je sercé bolnó, —
Val, ki mu solzé popiva,
Mnogo priča, kak je blo!

S pers se mu glasov števila
Z niskih globočin deró,
Glasi, k' moč jih je zakrila,
Ko bolezni še ni blo.

In on toži, britko pôje
Zadno pesem žalostno,
Pretečene dneve svoje
Milva, al — begnile so.

K smerti sivi pevec joka,
Jek doneč nazaj šumí,
Ino v krogu — tesnem stoka,
Trudno miglejo očí.

Vzdignit hoče še vmiraje
Petja glasopolno moč,
Žila vzadnič še ciplaje
Dan oberne v smertno noč.

Njega pesem je zdonela,
Stari pesnik je končal,
Smertna roka ga objela,
On ob petji je zaspal.

In valovi tih' nesejo
Pevca némega naprej,
Žalostno glavé nagnejo
U zavetji terstnih mej.

L—r.

Podučna povest za naše kmetovavce.

V županovi hiši so se na večer radi zbirali sosedje in se po klopéh vsedli okolj ognjiša. Oče župan, ki je rad bral in zato veliko koristniga vedil, jim pripoveduje marsikaj noviga za gospodarstvo.

Ne mislite, prijatli! da je zmišljeno, kar vam bom danes povedal — je rekel — čista resnica je skoz in skoz.

Nek mlad kmetovavec, ki je nedavnej po svojim očetu kmetijo prevzel, se je namenil med druzim tudi več detelje za živinico svojo sejati. Seje jo ravno tako, kakor sosedje njegovi, na ječmen, in jo podvleče.

Detelja je prav lepo prirasla, in naš kmetič se že naprej nad množico klaje veselí, ktero bo prihodnje leto pridelal. Za tega voljo obderží vse teleta svojih krav za pléme nade poln, da si bo na to vižo v malo letih premoženje pomnožil z obilnišim gnojem, ki ga bo po svoji živini in klaji dobil.

Na zimo pade velik sneg; al v kratkim ga stopí toplo vreme, za kterim pa je spet hud mraz pritisnul; vodeni sneg dobí po verhu terdo ledeno skorjo.

Naš kmetič je bil tega kaj vesel, ker misli, da bo zdaj njegova detelja posebno dobro mraza obvarovana, in že naprej prerajtuje obilni pridelk.

Komaj pa so gorki vetrovi proti vigr[illegible] ladi) zimo pregnali in se sneg topiti zač[illegible] skerbni kmet z matiko na svoje njive, da [illegible] obilno vodo odpeljal, in pride zadnjič tudi do [illegible]telje. Al, čujte! vès prestrašen vidi, da je detelja čez in čez s pajčovinami preprežena in do zadnje bilčice sognjita.

Ta nesreča se je pa takole naključila: ob zimski sončni gorkoti se je pod snegam velika gorkota naredila, zakaj zmerzla skorja snega ni podnebniga zraka pod sneg pustila in zavoljo pomanjkanja zraka se je perje in korenincje detelje sparilo in pognjilo; še clo poljski pajki so se zdramili iz svoje zmerzlote in so vse votline pod od spodej stopljenim snegam prepredli.

Kakor našimu kmetiču, tako je vsim sosedam šlo, da so si mogli po tem z mešanco (Mischling) pomagati, to je, z ječmenam, ovsam, grašico in druzimi takimi rastljinami; mlado živino so prodati mogli zavoljo pomanjkanja klaje. Samo na koncéh njiv ob potu, kjer so večkrat sení derčale, je detelja čisto lepa ostala. To je našiga umniga kmeta na pravo misel napotilo, da bi znalo dobro biti, ko bi sneženo skorjo razrušil, da bi zrak do rastljin mogel in se one ne zadušile.

In res! drugo leto vsi sosedje ž njim vred, kakor hitro se je po snegu skorja naredila, s svojimi konjiči in voli na njive hitijo, kjer so jih, po 3 do 6 korakov narazen, po njivah prepeljavali in tako vso ledeno skorjo polomili, — in lejte! ko je sneg skopnul, se niso mogli dosti prečuditi nad lepo deteljo!

Al veselje ni dolgo terpelo! Zmerzlína in toplo vreme ste se dan za dnevam verstile, in srež je v majhnih tednih vso deteljo z koreninicami vred tako iz zemlje izvlekel, da je vse zvenilo, in tako je drugo leto sopet vsa setev pod zlo šla.

Prav po nesreči je enimu sosedu na misel prišlo, da je znabiti srež iz tega vzroka deteljo iz zemlje potegnul, ker so jo le z brano zavlekli in

tako premalo pod zemljo sejali. Z enim glasam tedaj sklenejo tretje leto deteljo prav globoko podorati, da bi ji pomladanski mraz in srež več škodovati ne mogla. Kar so možje sklenili, so tudi zvesto storili in so deteljo z vsem vred 6 do 8 pavcov globoko podorali. Na to nastopi prav lepo vreme in vse druge žita so prav dobro pognale in dober in bogat pridelk obetale; le oves in detelja sta prav malo kalila, še desetina semena ne. Zdaj je našimu premalo podučenimu kmetu, ko je bilo že prepozno, v glavo prišlo, da so berž ko ne seme pregloboko sejali. Da bi to reč vendar enkrat dognal, gré semena iskat pod zemljo, in najde, da je vès ovès, kolikor ga je bilo, 3, in detelja čez 2 in več pavcov pod zemljo pognjila.

In tako so bili on in njegovi sosedje zopet prepričani, da so seme zavergli, in da tudi tretje leto ne bo kaj detelje kositi, in so brez zamude hiteli z druzim semenam previditi se, in ga lih na to njivo vsejati in le zavleči.

Ta bart je detelja prav lepo kalila, zima in spomlad ste bile po željah kmetov, pa vendar je našiga kmetovavca detelja le majhna ostala, in po pervi košni je le komaj tù in tam kakšin šopek le eno ped visok pognal; na to vižo je on tretje leto prav malo klaje dobil, in ta bart iz tega vzroka, ker je deteljo na slabo, le za ovès pripravno pa že 6 let ne gnojeno njivo sejal, iz ktere se nikakor bogate detelje nadjati ni.

(Konec sledí.)

Gospodarske reči.

(*Kako od prešičev dobre šetine dobiti*). Šetine so kakor nektere rastljine; nar bolji so takrat kadar so godne (zrele). Prešič zgubí svoje šetine vsako leto enkrat in sicer sredi mesca rožnika (junia). Tačas so šetine nar dalji, nar bolj pružive, nar veči vrednosti za rokodelstvo; za to naj se takrat pulijo prešičem, ki so leto stari ali tudi stareji. Ker so jim zimske šetine kakor človeku kožuh poleti nadležne in takrat tudi popolnoma godne, jih ne bolí, če se jim izpulijo, in se za tega voljo tudi ne branijo. Posebno dobre šetine imajo svinje za plême, ker so več let stare in zato tudi dalji in pruživši; tudi svinje po tem, da se jim šetine pulijo, bolj krotke postanejo. Živim prešičem pa še negodnih šetin puliti, je terpinčenje žival brez koristi. Na spomlad jim jih striči, ne veljá nič, ker take šetine so negodne in kratke. Šetine zakljanih in obarjenih prešičev pa tudi niso tako dobre, kjer obarica jim vzame pružívost (elastično moč).

(*Dobra krava*). Notranje dobre lastnosti se razodevajo tudi po znamnjih vunanjih. Mnogo živinorejcev je že popisovalo vunanjo podobo dobre molzne krave, menda je nihče ni boljši zaznamoval kakor sledeči obris: „če misliš da je debela, se motiš; rada jé in si jedí ne zbera; obraza je dolziga, očí so krotke in žive, rogovi tanjki, vrat je lohák, rebra in persi široke, herbet je raven; pleča so polne, života je dolziga, križ je širok, lakotnice polne; rep je tanák; mlečne žile debele, posoda (vime) velika pa mehka; koža je volna in tanjka.“

Za poduk in kratki čas.

Demoklesov meč — ali v strahu veselega užitka ni.

Neki prilizavec, po imenu Demokles, opomne enega dné v govoru Dionizievega bogastva, velike obilnosti v vsih rečéh, veličanstva v gospodstvu, krasote in lepote kraljevih poslopij, ter pravi, da ga ni bilo od postanka sveta bolj srečnega človeka na zemlji od njega. „Ali bi ti“ — mu okrutnik velí — „ker te to moje življenje tako veselí, ga rad užival in mojo srečo poskusil?“ Demokles mu odgovorí, da bi. Kralj ga na to ukaže djati v zlato posteljo, pokrito s krasno odejo, pisano z vdelanim zlatom in z dragimi rečmí, ki jih je nar veči umetnost kdaj le izmisliti zamogla. Lesketale so se mizice peharne, okinčane s slikami izdelanimi iz zlata in srebra. Po tem pa zapové, da imajo zali dečki vedno pripravljeni biti, na vsaki migljej mu streči, ki so dišave zmirej prižigali, naj bolj izbrane jedí na mizo nosili. Demokles se je sila srečnega čislal. Sred te priprave se na kraljevo povelje mu svitel britek (oster) meč na konjski las izpod stropa ravno nad glavo obesi. Ko je bil blaženec (srečnež) meč opazil, ni več gledal ne lepih mladenčev, ne umetno izdelanih zlatih in srebernih podob; jedí mu niso nič kaj dišale, še rok si več položiti ni upal na mizo. Nazadnje kralja zaprosi, da naj mu oditi dovoli, ker več srečin biti neče. Tako je Dionizi bistro dokazal, da

Nikakor srečin ní,
U strahu kdor živí. Kobe.

Nova naprava cesarskih vradnij v našem cesarstvu.

(Dalje.)

Pri novi vredbi cesarskih vradnij velí cesarski ukaz: da sodniške okrajne se imajo povsod vjemati z okrajnami političnih kantonskih in kresijskih vradnij, sodnije perve stopnje imajo vselej v tistem kraji biti, kjer je politična vradnija enake verste; kje ima sedež mnogoverstnih vradnij biti, koliko vradnikov naj se izvoli v vsako vradnijo, kolikšno naj bo njih plačilo itd. naj nasvetjejo za to izvoljene komisije; — namest samostojnih šolskih oblastnij, naj se vstanoví eden ali dvoje oddelkov pri deželnem vladarstvu, v kterega opravilstvo spadajo prihodnje vse šolske rečí.

Deželno vladarstvo je v vsaki kronovini nar višji stopnja deželnega opravilstva; v opravilstvo njegovo spadajo vse politične, policijske, duhovske, šolske, kupčijske, obertnijske, kmetijske in gojzdnarske zadeve in večidel stavbinih opravkov.

Deželno vladarstvo obstojí iz cesarskega namestnika (deželnega poglavarja), njega namestnika, vladarstvinih svetovavcov, sekretarjev in koncipistov, in druzih delavnih vradnij; v manjših kronovinah, ki niso razdeljene v okrožja (kresije), je vladarstvini svetovavec namestnik poglavarja, nižji svetovavci se imenujejo deželni svetovavci.

Deželno poglavarstvo je podložno večidel ministerstvu notranjih oprav, pa tudi drugim ministerstvom po lastnosti svojih opravil. Deželni poglavár priseže Njih veličanstvu cesarju samemu; vse druge vradnike deželnega vladarstva pa vzame deželni poglavar v prisego.

Oblast deželnega poglavarja je velika, pa je tudi odgovoren za opravilstva svoje, za opravilstva deželnega vladarstva in temu podložnih vradnij.

Deželni poglavar gospodari v veliko rečéh samosvojno brez da bi zaslišal zbor deželnega vladarstva; mnoge rečí pa se sklepajo tudi v zboru svetovavcov po večíni glasov; vendar ima deželni poglavar tudi tù posebno oblast, po kteri zamore v sebi izročenem opravilstvu tudi tak sklep za veljavni izreči, ki ni večíne glasov dosegel, ako ga za pravega spozna; v zadevah pa, ki spadajo v opravilstvo posvetovanega zbora, zamore sklep začasno ustaviti, ako se mu zdí, da je zoper postavo ali prid cesarske službe, ter ga predloží

ministerstvu v razsodbo, ali ga v sili po svojem mnenju izpelje, ob enem pa ministerstvu naznani dotično zadevo.

(Dalje sledí).

Slovanski popotnik.

* Nek naj imenitniših horvaških pisateljev že več let zgotovljuje „povestnico velike Ilirie“, ktera, kakor serbski dnevnik pravi, bode bolje zdelana kakor Schlosserova povestnica srednjega veka. Čuje se, da je pisatelj te zgodovine gosp. dr. Gaj.

* Ravno se v Zagrebu pri Županu tiska „Zora jugoslavenska“ za godinu 1853.

* Dr. Kodym bo izdal po Stöckhardu spisano „Ločbo“ (kemijo) v českem jeziku na svitlo.

* Kraševsky piše novo povest pod naslovom: „Dabel“.

* Rittersberg je prestavil v česko v poljskem jeziku spisano zgodovino Luciana Sieminskega.

* Odbor slovanskega bala na Dunaju, ki ima biti 2. februarja, je že razposlal povabilne liste v serbskem, poljskem, československem in nemškem jeziku.

* Pruska vlada je vstanovila za slovanske prebivavce Silezie dvé detovodske šole, kjer se bode v českem jeziku učilo.

Narodopisni in jezikoslovni pomenki.

O začetku imen „Ljubljana“ i „Laibach“. *)

Spisal Poženěan.

Več jih je že o začetku imena „Ljubljana“ i „Laibach“ govorilo, naj torej še jaz o tem svoje misli razložim.

Mnenja o ti pravdi so pa dvojne stranke. Perva, ki se je oglasila v „Archiv-u“ je rekla, da imé „Laibach“ je čisto nemško, -- druga, ki je na to v „Novicah“ odgovorila, brani slovenski izvir. To je pravde poglavna in perva stvar, al, kakor Nemci pravijo: „des Pudels Kern“.

Jaz se vstopim na stran „Novíc“, ker sim čez in čez prepričan, da je imé „Laibach“ po očividnem izgledu stoternih druzih po slovenskem ponemčenih ach-nih krajev slovenske koreníne, i si bom to po svoji moči vterditi prizadjal.

Če pa v drugotni reči z „Novícami“ nisim edinih misel, da je leb, lob ali lùb korenína imena, to nič ne dé o poglavni reči *); sej tudi branitelji nemškega izvira terdijo dvoje: „Schieferbach“ i „liebliches Wasser“.

Toliko za temelj, iz kterega se hočem za slovensko izpeljavo imena „Laibach“ v pravdo podati in nar poprej koreníne besede iskati.

Imé „Ljubljana“ se kaže po mojih mislih od „ljub, ljubiti“ kakor se nje nekdanje latinsko imé „Emona“, ali po Plinijevo „Amona“ od latinskega „amare“, „amoenus“, to je „ljubiti“, „ljub“, kaže. Razglede, da so Greki i Rimljani slovanska imena v svoje jezike prestavljali, nam pokažeta stari zemljopis i povestnica. Tako najdemo na Laškem slovansko ljudstvo Lebece ali Levce, kterim se je po greški Lai, i po latinski Laevii reklo. Bregomates, to je, Bregovnati, ki so po bregovih bivali, so bili po greški Orobii imenovani, kakor Korneli Aleksander spričuje. Palene, kjer so bogovi puntarske dive palili, so bile po greški Phlegra imenovane. Dalmatinsko mesto Dobrota se je po latinski Bona i tudi Dulcidia imenovalo. Beli Grad v Dalmacii je imel latinsko imé Blandona. Labinu v Istríi se je po latinski reklo Albona. Po pravíci gré torej si misliti, da je latinsko imé Amona od „amoena“ to pomenilo, kar slovensko Ljubljana od „ljuba“.

Reka Ljubljanica, ktera se je nekdaj po latinski Nauportus imenovala, se zbira pri Verhniki i dalej proti Ljubljani iz več rečic ali potokov. Te rečice so imele nekdaj vsaka posebaj imé „Ljubja“, Še dandanašnji se ena teh rečic, ki se pri Verhniki v poglavitno reko steka, Ljubia ali Ljubija **) imenuje. Druge so pa sčasoma dobile imena od vasí, ktere so pozdnejši čase postavljene. Razgled za to terditi imamo pri Savi, ktere en izvir teče pri Ratečah, drugi pa v Bohinji. Oba izvira imata imé Sava, eden je Dolinska, drugi pa Bohinjska Sava ali Bohinka, ali, preden v Bohinjsko jezero priteče, Savica imenovan. I po tem, ko se stečeta, sta ravno tako oba vkupaj Sava imenovana. Ravno tako izvirajo rečice Ljubja imenovane na mnozih krajih, i ko se vkupaj stekó, imajo enako imé Ljubja. Kraj, kodar te Ljubije ali izviri Ljubije tekó, se je nekdaj vès Ljube ali Ljubje imenoval, zato, ker je bil prebivavcem posebno ljub.

»Ljubo je le domá,
Kdor ga prav ravná«,

pravi star pregovor, s kterim se pa ne misli, da morajo

*) Znano je našim bravcem, da smo se v priporočilu gosp. dr. Klunovega »arhiva za povestnico Krajnske vojvodine« (v 94. listu lanskih Novic« memo gredé tudi zato potegnili, da imé »Laibach« izvira iz slavenskega. Naš pretres pa sta pretresla gosp. Elze in gosp. dr. Klun v nemškem časniku za povestnico Krajnsko (Mittheilungen des historischen Vereines für Krain im November 1852), v kterem si prizadevata iz jezikoslovnega in zgodovinskega ozíra ovreči mnenje naše in dokazati, da je imé »Laibach« čisto nemško, speljano al iz »Lay-bach«, kar po stari nemšini pomeni »Schieferbach« ali pa iz »Laibach«, kar je toliko kot »liebes Wasser«. Obá gospoda overžeta našo slovensko izpeljavo zato, ker pravita, da je le jezikoslovno mnenje brez zgodovinske podlage, čeravno tudi omenjena gospoda nam za svojo reč tudi le zgol mnenja ponujata; dokazala nista nič. Sila važin se gosp. dr. Klun-u magistratni repertori od leta 1717 zdí, ter pravi, da mu sploh niso znane stare pisma (Urkunden), v kterih bi se bralo kadaj slovansko imé »Ljubljane«. Nam se ti dozdevni dokaz ne zdí celó noben dokaz zoper našo misel, ker po tem takem bi še dandanašnji anno 1853 naše mesto ne imelo slovenskega imena, če bi se v magistratnih repertorjih iskalo. Če bi bil hotel tisti magistratni repertorij od leta 1717 slovensko imé »Ljubljana« povedati, bi bil to lahko storil, ker so se že v »Lublani« v tistem stoletji bukve natiskovale, ko so perve mestne župane volili. Al naš namen ni danes pretresa pretres pretresovati; omeniti smo le hotli ob kratkem zgodovine pomenkov zastran imena »Laibach« da bojo bravci razumeli izvirek pričujočega spisa, s kterem se nam gosp. Poženěan o ti jezikoslovni pravdi (Debatte) pridruži iskat resníce. Mi bomo morebit drugikrat kaj več govorili zastran omenjega sostavka v »Mittheilungen vom November 1852.«

*) Toliko bolj si smejo nam nasprot stoječi gospodje svesti biti, da nas ne vodi enostranost, po kteri se lahko pot resníce zgreší.

**) Tí potok z imenom Lùbija (izgovarja ga ljudstvo Lèbija), od kterega rajnki grof Fr. Hochenwart v svoji knjigi »die Entsumpfung des Laibacher Morastes« piše in ga je v mahovídu tudi izrisal, izvira nad Verdom, je berž pri izviru veliko čevljev globok, se ovija v svojem teku mnogokrat, dokler ne izteka v Ljubljanico; ob deževju narase včasih tako, da se vlije čez svoje bregove; nek prijatel nam je povedal, da Lùbija, ki več žag goni, se nikdar ne posuší — tedaj ni potoček od včeraj ali od danes do jutri, ampak je prava rečica. Tí močni potok Lùbija, od kterega se smé misliti, da je tako star kakor Ljubljanica in še stareji kot Ljubljana je sila sila važna sprícba za slovensko izpeljavo imena »Laibach«, — take stare stvari s starimi imeni ljudstva več dokažejo, kot vsi repertorji in druge pisma enake baže; sej vémo, kako se zgodovína tudi dandanašnji piše. Zato se ne dá lahko ovreči, kar grof Hochenwart v omenjeni knjigi resnično piše: »Beweislos behauptet man, dass Nauportus unser dermaliges Oberlaibach sei; selbst dass Laibach Aemona einst gewesen ist nicht erwiesen.«

Vred.

ti kraji ravno prijetni biti, ampak le njih prebivavcem so bili iz kakoršnega koli obzira dragi, ljubi.

Po kraji Ljube imenovanim so imele rečice Ljubje svoje imé. Na Verhniki ali v Nauportu je bilo v zgornjih Ljubah, pri Ljubljani ali v Amoni pa v spodnjih Ljubah, Od Ljub torej, zlasti od spodnjih Ljub, je Ljubljana imé dobila, kakor Poljana od „polje“, Košana od kositi; le da je v „Ljubljana“ zavolj *b* glasú ustnic *lj* pred končnico ana postavljen, kakor v Savljah, ki so od Save imé dobile.

Pa poreče kdo: Če je Ljubljana po kraji „Ljube“, ali po reki „Ljubja“ svoje imé dobila, zakaj je ne zgovarjamo Ljubljana, ampak Ljbljana ali Ljèbljana, zakaj opuščamo *u*? — Krajnci kakor tudi drugi Slovenci na pol zgovarjamo ali celò opuščamo *u*, kadarkoli ni perva slovka, i za njim kak dolg zlog pride. Tako pravimo ljbezen ali ljèbezen i Ljbénski verh (na Štajarskem, desiravno ima ti verh imé od Ljubnega, ki je blizo gornjega Grada). V prilogi „ljubenski“, na priliko, „ljúbenska skleda“ je pa *u* slišati zato, ker je za njim kratek zlog. Ravno tako na pol zgovarjamo ali celò opuščamo *u* v „Ljubelj“.

Imé Laibach ali Laybach i Laubach je iz imena Ljub narejeno. Ker je Ljubljana bila v spodnjih Ljubah ali *κατ' εξοχην* v Ljubah so Nemci to imé, to je, Ljubah namest imena Ljubljana izvolili, nasproti pa Verhniki pravijo Oberlaibach, to je v zgornjih Ljubah. (Dalje sledí.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Ljubljane. Gosp. dr. Janez Bučar, sedaj c. k. ministerski koncepist in drugi vrednik slovenskega deržavnega zakonika na Dunaji, je poterjen za cesarskega dohtarja ali advokata v Postojni; mesca svečana bo nek nastopil novo opravilstvo. Razpisanih je za Krajnsko še več cesarskih advokacij po deželi, ki jih dosihmal še ni bilo. — S somnjem, ki se je predvčeranjem končal, niso kramarji nič zadovoljni; le malo ljudí je prišlo na somenj, še manj pa kupcov. Goveje živine in kónj so veliko pripeljali, pa rêči moramo, da zraven nekterih lepih volov je bilo sila veliko tacih krav, kterih ni bilo druziga kot kost in koža in so bile majhne kot mačke. Kdor ne verjame, da se pri nas zraven druzih pogreškov v živinoreji vse premalo živinske kerme prideluje, naj pride gledat na somenj. Cena je bila srednja.

Novičar iz mnogih krajev.

Zastran podelitve rokodelskih in obertnijskih pravíc po ukazu 10. sept. leta 1848 je c. k. ministerstvo kupčijstva za vse dežele, razun Laškega, Ogerskega, Horvaškega, Slavonskega, Dalmatinskega, Erdeljskega in vojvodino Serbsko, sedaj sledeče ukazalo: 1) zastran tako imenovanih policijskih obertnijstev naj ostanejo postave od 10. sept. 1848 veljavne, toda s temni rečeno, da bi se ne smelo več tacih pravíc podeliti, marveč se ima na to gledati, da jih je toliko, kolikor se jih v vsakem kraju potrebuje; 2) pri tako imenovanih kupčijnih obertnijstvih naj se ne gleda na njih potrebo v kakem kraju, ampak na to: ali ima tisti, ki za tako pravico prosi, take lastnosti, da se mu zamore pravíca podeliti; dotične vradnije nimajo tedaj na potrebo kraja gledati ali na to, da bi se že obstoječim obertnikom škoda godila; samo to mora biti, da tak, kteremu se ima nova pravíca podeliti, je dostojno izučen in da ima potrebne pripomočke za živež; 3) pri tistih obertnijstvih, ki se prištevajo tako imenovanim prosto pripušenim opravilom, ni druzega treba, kakor naznaniti njih početek dotičnim vradnijam, ktere pa imajo oblast, pri tacih obertnijah, za ktere ni treba posebnih védnost ali dovelj premoženja, kakor na priliko, pri prodajanju živežev na drobno (branjevcem in branjevkam), njih preveliko število čez potrebo kraja prepovedati, ker bi se scer tacih barantačev preveč nabralo. — C. k. ministerstvo je določilo, da imajo dohodki od zemljišnih odškodovavnih in odkupivnih kapitalov začasno dohodkinega davka prosti biti. — C. k. ministerstvo nauka je sv. pismo in pervo slovnico in berílo v horvaškem jeziku izročilo v natis Dunajski založnici ljudsko-šolnih bukev, in njih vpeljanje v šole po Horvaškem in Slavonskem ukazalo. — Ob kratkem se smé pričakovati nov ukaz za štempljanje blagá, po kterim se ima kontrabantu v okom priti. — Z veseljem beremo v Teržaškem časniku, da so cesar dovolili, da smé tiskarnica teržaškega Lloyda si na Dunaji prodajavnico bukev in druzih umetnih izdelkov napraviti, ker je od te tiskarnice slavno znano, da trud pisateljev dostojno poplačuje, kar se ne more ravno od vsih Dunajskih bukvarjev rêči. — Rusovske božične praznike so praznovali letos na carovo povelje tudi spomin osvobodenja od Francoskega napada v letu 1812; menda ta slovesnost ni brez poména in ozíra na sedanje Francosko. — V Parizu se ne govorí sedaj od nič druzega kot od poroke Napoleona, ki bo 30. t. m. Starašinstvo in postavodajavni zbor sta poklicana na 14. svečana. — Iz Černogore se bere v „Terž. čas.“ od 25. t. m. da je turška armada pod poveljnikam Osmana Pašata Skadarskega v nahii Berdski od Černogorcev zlo otepena bila. Tudi se poterdi novíca, da so vsi glavarji Kučinski na stran Černogorcev stopili maševati se nad turškimi vojaki, ki so se z njih ženami na somnji v Podgorici sila nespodobno obnašali; od kneza Černogorskega so prejeli za vojsko veliko smodnika. Vojvoda Jakob Vujatič je bil srečin s svojo armado zoper Turke. Dunajski časniki pišejo, da stric kneza Černogorskega, ki je še zmiraj na Dunaji, o svojem poslanstvu nič ne govorí, le to je nekterim Serbom, ki so mu rekli, da se je bati, da bi Turk Černogore ne premagal, naravnost zagotovil, da tega se ni nikomur bati, kdor Černogoro in Černogorce pozná. Terdnjavo Žabljak so le zato posedli, da so jo popolnoma razdjali in tako Turkom močno bran v nič djali; Černogorcem bi ne bila posest te terdnjave v noben dobiček. — Po dokončanih opravilih se bo Pero Petrović spet domú podal, tedaj ne bo šel v Petrograd, kakor se je govorilo. „Teržaški časnik“ pravi, če bi si Černogorci v ti vojski tudi ne več kot ene pedí zemlje čez svojo staro mejo pridobili, bojo vendar Turki te vojske za vedno večne čase pomnili in spoznali, da je zadnji čas nehati kristiane grozovito zatirovati.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 22. januarja		V Krajnji 17. januarja	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik pšenice domače	2	14	2	26
1 » » banaške	2	20	2	27
1 » turšice	1	40	1	52
1 » soršice	1	57	2	4
1 » rèží	1	50	1	58
1 » ječmena	1	30	—	—
1 » prosa	1	30	1	18
1 » ajde	1	30	1	34
1 » ovsa	—	54	—	45

V Krajnji: prešiči funt 11 kr., 10 kr. in po 9 kr. — Slanina (špeh) v bohih cent 28 gld. 27 gld. in 26 gld.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*